

Trafficking in Persons Report 2025

TIP IZVJEŠTAJ ZA HRVATSKU ZA 2024. GODINU

Vlada Hrvatske ne ispunjava u potpunosti minimalne standarde za suzbijanje trgovanjaljudima, ali ulaže značajne napore u tom smjeru. Vlada je pokazala sveukupno povećanje napora u usporedbi s prethodnim izvještajnim razdobljem; stoga je Hrvatska ostala na 2. razini.

Ti napori uključivali su:

- kazneni progon većeg broja trgovaca ljudima i
- povećanje broja Ureda za podršku žrtvama i svjedocima za pružanje pomoći žrtvama i svjedocima na sudovima.
- Ustavni sud je 2024. godine presudio da se kazneni slučaj „navođenja na prostituciju“ s pokazateljima trgovanjaljudima treba vratiti županijskom sudu radi ponovnog ispitivanja zahtjeva žrtve za odštetu u kaznenom postupku za nematerijalnu štetu.
- Vlada je povećala financiranje za nekoliko aktivnosti protiv trgovanjaljudima, uključujući: mrežu civilnog društva koja pruža pravnu i psihološku pomoć; mobilne timove za putovanja i obuku novog osoblja; te Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (VULJPNM) za koordinaciju napora protiv trgovanjaljudima.
- Vlada je usvojila Nacionalni akcijski plan za razdoblje 2024.-2030. i plan provedbe za razdoblje 2024.-2026. te je izdvojila sredstva za svoje aktivnosti do 2026.

Međutim, vlada nije ispunila minimalne standarde u nekoliko ključnih područja:

- Neki suci nastavili su izricati uvjetne kazne osuđenim trgovcima ljudima, što je oslabilo odvraćanje i nije se adekvatno bavilo prirodom zločina.
- Prema nekim nevladinim promatračima i neovisnim stručnjacima, nije bilo adekvatnog probira pokazatelja trgovanjaljudima među stranim radnicima, migrantima, tražiteljima azila i djecom bez pratnje,
- vlada nije poduzela učinkovite mjere kako bi spriječila neprimjereno kažnjavanje potencijalnih žrtava isključivo za nezakonita djela počinjena kao izravna posljedica trgovanjaljudima. Vlasti su neprimjereno kažnjavale žrtvu trgovanjaljudima za krađu počinjenu isključivo kao izravna posljedica trgovanjaljudima.
- Neki suci su nastavili zahtijevati od žrtava da daju više izjava ili svjedočanstava što uzrokuje ponovnu traumatizaciju,
- tužitelji su ponekad optuživali trgovce ljudima za prekršaje koji su rezultirali blažim kaznama.

PRIORITETNE PREPORUKE:

- Energično istražiti i procesuirati zločine trgovanja ljudima, uključujući one u koje su uključeni suučesnici, te tražiti odgovarajuće kazne za osuđene trgovce ljudima, što bi trebalo uključivati značajne zatvorske kazne
- Osigurati da žrtve ne budu neprimjereno kažnjene isključivo za nezakonita djela počinjena kao izravna posljedica trgovanja ljudima.
- Povećati korištenje utvrđenih SOP-ova, uključujući i osposobljavanje službenika, kako bi se proaktivno identificirale žrtve trgovanja ljudima probirom pokazatelja trgovanja ljudima

među ranjivim skupinama, kao što su strani radnici, djeca bez pratnje, migranti, izbjeglice i tražitelji azila.

- Nastaviti obučavati državne tužitelje o trgovini ljudima, pravima žrtava i pristupima usmjerenima na žrtve te upućivati slučajeve trgovanja ljudima obučanim ili iskusnim tužiteljima.
- Nastaviti obučavati suce na svim razinama pravosuđa kako bi uzimali u obzir težinu trgovanja ljudima prilikom izricanja kazni i senzibilizirati suce o pristupima usmjerenima na žrtve i obeštećenju
- Dodatno smanjiti zaostatak u slučajevima trgovanja ljudima u pravosudnom sustavu.
- Nastaviti informirati sve identificirane žrtve o njihovom pravu na traženje odštete i poticati ih da to učine.
- Nastaviti s dodjeljivanjem i isplatom dovoljnih sredstava za zaštitu žrtava i subjekata koji sudjeluju u vladinim mobilnim identifikacijskim timovima.
- Povećati financiranje telefonske linije za borbu protiv trgovanja ljudima i uključiti brojeve telefonskih linija u snažnije kampanje za podizanje javne svijesti kako bi se povećala njezina upotreba i dostupnost.

KAZNENI PROGON

Vlada je pojačala napore u provedbi zakona protiv trgovanja ljudima.

Članak 106. Kaznenog zakona kriminalizirao je trgovanje ljudima u svrhu seksualnog iskorištavanja i trgovanje ljudima u svrhu rada te propisao kazne od jedne do 15 godina zatvora, koje su bile dovoljno stroge i, u pogledu trgovanja ljudima u svrhu seksualnog iskorištavanja, sukladne onima za druga teška kaznena djela, poput silovanja. Osim toga, članak 162. Kaznenog zakona, koji je kriminalizirao "podvođenje djece", mogao se koristiti za kazneni progon nekih kaznenih djela trgovanja djecom u svrhu seksualnog iskorištavanja; propisao je kazne od tri do 12 godina zatvora.

U 2024. godini, organi za provođenje zakona istražili su 14 slučajeva u kojima je sudjelovalo 24 osumnjičenika (četiri slučaja sa šest osumnjičenika za trgovinu ljudima u svrhu seksualnog iskorištavanja, pet slučajeva s 11 osumnjičenika za trgovinu ljudima u svrhu rada i pet slučajeva sa sedam osumnjičenika za neodređene oblike trgovanja ljudima), u usporedbi s 14 slučajeva u kojima je sudjelovalo 31 osumnjičenika u 2023. godini. Vlasti su procesuirale 13 osumnjičenih trgovaca ljudima (jednog za trgovanje ljudima u svrhu seksualnog iskorištavanja, 11 za trgovanje ljudima u svrhu rada i jednog za neodređeni oblik trgovanja ljudima), u usporedbi s 11 osumnjičenih trgovaca ljudima u 2023. godini.

Vlasti su nastavile s kaznenim progonom dva osumnjičenika za trgovanje ljudima u svrhu seksualnog iskorištavanja i devet optuženika za trgovanje ljudima u svrhu rada iz prethodnih godina. Sudovi su osudili tri trgovca ljudima (sve za trgovanje ljudima u svrhu rada, uključujući prisilni kriminal), u usporedbi s tri trgovca ljudima u svrhu rada u 2023. godini. Suci su osudili jednog trgovca ljudima u svrhu rada na godinu i četiri mjeseca zatvora, ali su za ostale osuđene trgovce ljudima izrekli djelomično uvjetne kazne, što je oslabilo odvraćanje i nije adekvatno riješilo prirodu kaznenog djela. Sud je osudio jednog optuženika za podvođenje djece (članak 162. Kaznenog zakona) i osudio optuženika na godinu dana zatvora. Vlada nije izvijestila o nikakvim istragama, kaznenim progonima ili osudama državnih službenika suučesnika u kaznenim djelima trgovanja ljudima.

Nacionalni ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala (PNUSKOK) unutar Ravnateljstva policije imao je specijalizirane policijske službenike za slučajeve povezane s organiziranim kriminalom, uključujući one koji uključuju trgovanje ljudima, te određene službenike za slučajeve trgovanja ljudima

u okružnim uredima. PNUSKOK je surađivao s Državnim inspektoratom rada kako bi zajednički pregledao poslodavce zbog trgovanja ljudima u poljoprivredi, građevinarstvu, ugostiteljstvu i uslužnim djelatnostima; vlasti su pregledale 132 poslodavca (118 u 2023.).

Promatrači i GRETA izvijestili su da neki suci i državni tužitelji nisu razumjeli trgovanje ljudima, a neki državni tužitelji su kazneno gonili trgovce ljudima koristeći kaznena djela s blažim kaznama, poput "prostitucije", "seksualnog zlostavljanja" i "podvođenja". Osim toga, neki državni tužitelji su optužili osobe osumnjičene za trgovanje ljudima za druga kaznena djela s manjim teretom dokazivanja i blažim kaznama kako bi smanjili velik broj slučajeva.

Neovisni stručnjaci procijenili su da su se državni tužitelji uvelike oslanjali na iskaze žrtava i nisu često koristili posebne istražne mjere za potkrepljivanje dokaza.

Vlada je surađivala s vlastima iz Kolumbije, Gane i Španjolske na međunarodnim istragama te je izručila dva osumnjičena trgovca ljudima Belgiji i Rumunjskoj. Vlada je održavala institucionalizirane programe obuke o raznim pitanjima trgovanja ljudima na Policijskoj akademiji, Policijskoj školi, Pravosudnoj akademiji i Upravi granične policije.

ZAŠTITA

Vlada je nastavila s naporima zaštite žrtava.

Vlada je 2024. identificirala 21 žrtvu, isti broj kao i 2023. Od 21 identificirane žrtve, trgovci ljudima iskorištavali su četiri u seksualnoj eksploataciji, 12 u radnoj eksploataciji i pet u više oblika trgovanja ljudima; šest su bile žene, 14 muškarci, a jedna djevojčica; a tri su bile strani državljani.

Vlada je održavala standardne operativne postupke (SOP) za provjeru i identifikaciju žrtava, a civilno društvo izvijestilo je o dobroj suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova (MUP) i aktivnoj ulozi policije u identifikaciji žrtava.

Međutim, promatrači su izvijestili o nedostatku proaktivnih napora u identifikaciji unutar rastuće populacije stranih radnika migranata. Osim toga, civilno društvo, mediji i međunarodne organizacije nastavili su izvještavati o nedostatku vladinih napora da adekvatno provjere migrante i tražitelje azila, uključujući djecu bez pratnje. Međunarodne organizacije i civilno društvo nastavili su kritizirati policiju zbog vraćanja nedokumentiranih migranata i potencijalnih tražitelja azila u Bosnu i Hercegovinu, iako su procijenili da je tih vraćanja bilo manje u usporedbi s prethodnim godinama. Takvi otpori potencijalno su povećali ranjivost na trgovinu ljudima, pogoršali nepovjerenje prema stranim dužnosnicima i odvratili potencijalne žrtve od prijavljivanja zločina trgovanja ljudima ili traženja pomoći.

Vlada je održavala multidisciplinarni NRM za upućivanje žrtava na službe. Prema NRM-u, prve interventne službe provele su preliminarnu identifikaciju potencijalnih žrtava i kontaktirale jedan od četiri regionalna mobilna tima - koji su se sastojali od socijalnih radnika iz Centra za socijalni rad i predstavnika nevladinih organizacija - koji su putovali kako bi osobno procijenili potencijalne odrasle žrtve i koordinirali skrb za žrtve. Za djecu žrtve, prve interventne službe kontaktirale su Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, koje je poslalo mobilni tim specijaliziranih socijalnih radnika. Policija je surađivala s mobilnim timovima kako bi službeno identificirala žrtve i s Ministarstvom rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike u slučajevima koji uključuju djecu. VULJPPNM je izdvojio 20.600 eura (21.440 dolara) za nadoknadu putnih troškova i troškova obuke mobilnim timovima, u usporedbi s 14.600 eura (15.200 dolara) u 2023.

Vlada i nevladine organizacije pružile su svim 21 identificiranim žrtvama izravne usluge, uključujući sklonište, medicinsku pomoć, pravnu pomoć, psihosocijalnu podršku i usluge reintegracije. Vlada je također pružila usluge svim identificiranim žrtvama u 2023.

Vlada je financirala dva skloništa kojima upravljaju nevladine organizacije i dodijelila 22.632 eura (23.650 USD) skloništu za odrasle kojim upravljaju nevladine organizacije, u usporedbi s 34.808 eura (36.200 USD) u 2023. i 51.747 eura (53.850 USD) skloništu za djecu kojim upravljaju nevladine organizacije, u usporedbi sa 68.950 eura (71.750 USD) u 2023.

Sklonište za odrasle koje je financirala vlada i vodila nevladina organizacija imalo je kapacitet za smještaj pet žrtava, omogućilo je slobodu kretanja i osiguralo odvojeni smještaj za muškarce i žene, gdje su mogli ostati do godinu dana s mogućnošću produženja. Sklonište za djecu koje je financirala Vlada i vodila nevladina organizacija imalo je kapacitet za smještaj petero djece žrtava i moglo je upisati djecu u školu, uključujući učenje na daljinu.

U 2024. godini skloništa kojima su upravljale nevladine organizacije smjestila su pet odraslih žrtava i nijednu djecu žrtvu. Vlada je dodijelila socijalnu pomoć od približno 150 eura (156 USD) mjesečno za odrasle žrtve koje nisu boravile u skloništima kojima su upravljale nevladine organizacije te je dodijelila prosječno 75 eura (78 USD) mjesečno žrtvama koje su boravile u skloništima kojima su upravljale nevladine organizacije, uz mjesečnu naknadu od 66 eura (69 USD) za osobne stvari i jednokratnu novčanu naknadu od prosječno 332 eura (345 USD).

Hrvatski zavod za zapošljavanje pomogao je trima žrtvama u zapošljavanju, trima žrtvama u savjetovanju o poslu i dvjema žrtvama u strukovnom osposobljavanju i obrazovanju (vlada nije izvijestila o ovim podacima u 2023. godini).

Promatrači su izvijestili da su vlasti neprimjereno kaznile potencijalnu žrtvu trgovanjaljudima za krađu počinjenu kao izravna posljedica trgovanja ljudima. Vlasti su nastavile odbijati zahtjeve za ponovno razmatranje slučaja, nisu žrtvi pružile nikakvu pomoć ili podršku žrtvama te im je nedostajao pristup usmjeren na žrtvu i informiran o traumi. Osim toga, prema nekim nevladinim promatračima, zbog neadekvatne provjere među migrantima i tražiteljima azila, Vlada nije poduzela učinkovite mjere kako bi spriječila neprimjereno kažnjavanje potencijalnih žrtava isključivo za nezakonita djela počinjena kao izravna posljedica trgovanjaljudima.

Strane žrtve imale su pristup istim uslugama kao i domaće žrtve i mogle su dobiti privremenu dozvolu boravka nakon 60-dnevnog razdoblja refleksije za odrasle i 90 dana za djecu; vlada je izdala dozvolu boravka jednoj žrtvi (nijednoj u 2023.). Svih 15 županijskih sudova imalo je Odjel za žrtve i svjedoke, uključujući četiri nova Odjela za žrtve i svjedoke osnovana 2024., koji su pružali pomoć žrtvama-svjedocima koji sudjeluju u kaznenim postupcima, uključujući zahtjeve za svjedočenje putem video veze, upućivanje u specijalizirane institucije, pravnu i logističku pomoć te mjere za sprječavanje ponovne traumatizacije.

Vlada je dodijelila 711.280 eura (740.150 USD) mreži civilnog društva za pružanje pravne i psihološke pomoći te logističke podrške u osam županijskih sudova, u usporedbi s približno 500.000 eura (520.300 USD) u 2023.

Civilno društvo izvijestilo je da pravosuđe nije uvijek bilo upoznato s pravnom zaštitom dostupnom žrtvama trgovanja ljudima, a nekim sucima nedostajala je osjetljivost i razumijevanje utjecaja psihološke traume te su od žrtava zahtijevali da više puta daju izjave ili svjedočenja, što je uzrokovalo ponovnu traumatizaciju. Sudovi su održavali sobe za intervjue prilagođene djeci kako bi djeca mogla svjedočiti specijaliziranim stručnjacima.

Vlada je izvijestila da je svih 21 žrtva identificirana 2024. sudjelovala u istragama. Vlasti su prethodno izvijestile da su žrtve često odlučile ne sudjelovati u istragama - posebno u slučajevima trgovanja ljudima u svrhu seksualnog iskorištavanja ili slučajevima koji uključuju potencijalne strane žrtve - zbog straha od odmazde, stigme, ponovne traumatizacije ili logističkih izazova.

Zakon je žrtvama davao pravo na restituciju u kaznenim postupcima, ali suci su najčešće odbijali zahtjeve za restituciju i upućivali žrtve da podnesu građanske tužbe kako bi tražili odštetu. Građanski sudovi ponekad su bili u boljem položaju za procjenu emocionalne boli, ali građanski postupci bili su skupi, dugotrajni i zahtijevali su od žrtava da ponovno svjedoče o svom iskorištavanju, što je uzrokovalo ponovnu traumatizaciju.

Ustavni sud je u studenom 2024. presudio da se kazneni slučaj „navođenja na prostituciju“ s pokazateljima trgovanjaljudima treba vratiti županijskom sudu radi ponovnog ispitivanja zahtjeva žrtve za naknadu nematerijalne štete u kaznenom postupku. Stručnjaci su izvijestili da kaznenim sucima nedostaje obuke, što je kompliciralo birokratske postupke i rezultiralo neuspjehom u oduzimanju imovine, a neadekvatni mehanizmi za informiranje žrtava o njihovim pravima ovjekovječili su izostanak restitucije u kaznenim presudama.

Vlada nije dostavila informacije o sudovima koji su dodijelili restituciju u 2024. niti o žrtvama koje su primile takve zahtjeve za restituciju. Vlada je provodila program naknade štete za žrtve nasilja koji financira Vlada; međutim, vlada nije primila nikakve zahtjeve za naknadu štete od žrtava trgovanjaljudima.

PREVENCIJA

Vlada je povećala napore u prevenciji.

Voditelj VULJPNM-a služio je kao Nacionalni koordinator za borbu protiv trgovanja ljudima i tajništvo za Nacionalni koordinacijski odbor na visokoj razini; Nacionalni odbor nije se sastao 2024. (jednom 2023.). Operativni tim odbora na radnoj razini održao je 10 sastanaka, pratio slučajeve i izradio NAP za razdoblje 2024.-2030. U listopadu 2024. vlada je usvojila NAP za razdoblje 2024.-2030. i plan provedbe za razdoblje 2024.-2026. te dodijelila sredstva za njegovu provedbu, uključujući 262.170 eura (270.810 USD) za 2024., 398.568 eura (414.740 USD) za 2025. i 396.371 euro (412.460 USD) za 2026. Vlada je također dodijelila 54.540 eura (56.750 USD) VULJPNM-u, u usporedbi s 46.590 eura (48.480 USD) u 2023. Vlada je organizirala kampanje podizanja svijesti u područjima s visokim turističkim intenzitetom i odvojene kampanje za javnost, studente i romsku zajednicu.

Vlada je 2024. i 2023. godine izdvojila 600 eura (620 USD) za telefonsku liniju koju vode nevladine organizacije. Promatrači su izvijestili o poteškoćama u pronalaženju broja telefonske linije, a telefonska linija koju vode nevladine organizacije radila je samo od 10:00 do 18:00 sati zbog nedovoljne financijske potpore; telefonska linija prosljedila je dva poziva povezana s trgovinom ljudima PNUKOK-u.

Vlada je održavala pravni okvir za reguliranje i licenciranje poslodavaca u privatnom sektoru, uključujući strane agencije za zapošljavanje. Zakon je zabranjivao naplaćivanje naknada za zapošljavanje radnicima s kaznama za prekršaj u rasponu od 5300 do 13.270 eura (5520 do 13.810 dolara). Vlada nije izvijestila o broju izrečenih kazni tijekom izvještajnog razdoblja. Inspektori rada mogli su izreći administrativne kazne i/ili podnijeti kaznene prijave protiv poslodavaca zbog neisplate plaća. Inspektori rada provodili su inspekcije u raznim sektorima, kao što su poljoprivreda, građevinarstvo, skrb za starije osobe, šumarstvo i uslužno gospodarstvo; međutim, vlada nije izvijestila o obuci inspektora rada o identificiranju kaznenih djela trgovanja ljudima ili prijavljivanju bilo kakvih potencijalnih kaznenih djela trgovanja ljudima organima za provođenje zakona. Vlada je uložila napore

da smanji potražnju za komercijalnim seksualnim uslugama, uključujući kriminalizaciju kupnje komercijalnog seksa.

PROFIL TRGOVANJA LJUDIMA:

Trgovanje ljudima utječe na sve zajednice. Ovaj odjeljak sažima izvješća Vlade i civilnog društva o prirodi i opsegu trgovanja ljudima u posljednjih pet godina. Trgovci ljudima iskorištavaju domaće i strane žrtve u Hrvatskoj, a trgovci ljudima iskorištavaju žrtve iz Hrvatske u inozemstvu. Trgovci ljudima također iskorištavaju hrvatske žene i djevojke u seksualnoj trgovini unutar zemlje i drugdje u Europi. Trgovci ljudima iskorištavaju žene i djevojke iz srednje Europe, susjednih zemalja, Brazila, Kolumbije, Kine i Vijetnama u seksualnoj trgovini u Hrvatskoj. Trgovci ljudima iskorištavaju muškarce iz Afganistana, Filipina, Nepala, Pakistana, Tajvana i Tajlanda u prisilnom radu u poljoprivrednom sektoru. Trgovci ljudima također iskorištavaju muškarce u prisilnom prosjačenju i prisilnom kriminalu, uključujući krađu i prijevaru. Trgovci ljudima sve više koriste internet, posebno platforme društvenih medija, za regrutiranje djece za seksualnu trgovinu. Nedokumentirani migranti i tražitelji azila koji putuju ili se krijumčare kroz Hrvatsku ranjivi su na trgovanje ljudima, posebno žene i djeca bez pratnje. Osobe koje su beskućnici, djeca u sustavu socijalne skrbi i osobe s mentalnim i tjelesnim invaliditetom posebno su ranjive na trgovanje ljudima.